

Un projecte europeu busca posar en valor el paisatge cultural de muntanya i atreure un turisme "més responsable"

ACN Queralbs - Especialistes en paisatges culturals de muntanya han visitat aquesta setmana Ripoll i Queralbs (Ripollès) en un projecte europeu per posar en valor aquest patrimoni i avançar cap a un turisme més sostenible. L'objectiu, segons explica a l'ACN un dels responsables, Josep Maria Palet, és evitar la desaparició d'un patrimoni cultural "en risc" per culpa del despoblament, l'envelliment en zones de muntanya i la massificació del turisme. Per fer-ho, es crearan unes pautes adreçades a l'administració per posar en valor activitats pròpies d'aquests territoris com, per exemple, la pastura. A banda del Ripollès, també hi participa la Cerdanya, les serralades cantàbriques de Lleó i Astúries; el massís central de França i la regió nord de Portugal.

Ripoll i Queralbs són aquests dies l'epicentre europeu de l'arqueologia dels paisatges de muntanya. Un equip internacional format per membres de deu institucions de recerca, de gestió territorial i per ajuntaments de França, Portugal i l'estat espanyol visiten el territori per conèixer de primera mà quin són els seus valors. Es tracta del projecte Cultur-Monts, que pretén posar en valor el paisatge cultural de muntanya i atreure un turisme "més responsable".

Així ho ha explicat Josep Maria Palet, director de l'Institut Català d'Arqueologia Clàssica (ICAC) -una de les entitats que lidera el projecte- qui assegura que el patrimoni cultural vinculat a l'arqueologia de la muntanya és "excepcional". "És important que la gent se'ls faci seus i aquests recursos esdevinguin eines que ajudin a crear un desenvolupament cap a una activitat turística menys massiva i més cultural, més respectuosa". Tot això, assegura, en un moment en què s'està comprovant que el turisme massius crea turismofòbia. "Per tot plegat, penso que el projecte pren més actualitat perquè volem crear un turisme més sensible i amb més coneixement", subratlla.

El projecte es desplega en diversos territoris del sud d'Europa que tenen aspectes en comú malgrat tractar-se de diferents indrets. En concret, inclou el Ripollès i la Cerdanya (Pirineus), la comarca de Babia (serralada cantàbrica de Lleó), del Camín Real de la Mesa (serralada cantàbrica d'Astúries), la serra de Peneda-Gêres (regió nord de Portugal) i el massís central de França.

En el cas del Ripollès, els especialistes han dedicat dues jornades a conèixer els paisatges culturals i els elements patrimonials d'aquest territori per donar-hi valor. Així, han visitat punts emblemàtics de la comarca com el monestir, el Museu Etnogràfic, o els espais de La Farga, així com les valls de Ribes i de Camprodon.

Un altre dels punts d'interès és la trobada amb pastors i ramaders en actiu o que tenen memòria viva de la transhumància al Ripollès. El projecte vol treballar la preservació i transmissió d'activitats productives tradicionals i sabers populars en perill de desaparició, i que representen un valuós patrimoni

immaterial vinculat als paisatges culturals de muntanya. D'aquesta manera, el projecte pretén que la seva posada en valor ajudi a afavorir la fixació dels joves al territori o a atraure nova població.

Molt més que unes pistes d'esquí

Damien Pair, director general dels serveis de Mont-Dore (massís central a França) és un dels que participen a la trobada del Ripollès. Segons explica, el seu territori té punts en comú i problemàtiques similars a la comarca catalana i, per això, considera "essencial" punts d'encontre que els permetin intercanviar coneixements i buscar solucions. En aquest sentit, defensa que els territoris de muntanya van molt més enllà de les pistes d'esquí i que hi ha moltes coses per descobrir que, si no es conserven, acabaran desapareixent.

De la seva banda, l'alcaldeessa de Queralbs, Imma Constans, ha posat en valor projectes de recerca com aquest perquè els ha de permetre avançar cap a un turisme més respectuós i no focalitzar només amb el potencial de l'estació d'esquí de Núria. També ha subratllat la "recerca feta en comunitat" perquè s'ha comptat amb la participació de diferents agents del territori, com ara historiadors, persones grans i ramaders, "grans coneixedors del territori".

El projecte té una durada de tres anys -finalitzarà el 2026- i compta amb un pressupost de més d'1,6 MEUR, el 75% del qual està finançat per fons FEDER.